

PRÁCE PŘIJATÉ A OBHÁJENÉ V ROCE 2012

CYRILOMETODĚJSKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA
UNIVERZITY PALACKÉHO V OLOMOUCI

ThLic. Vojtěch Brož, Th.D.

**„Io Lo conosco, perché da Lui sono ed Egli mi ha mandato“ (Gv 7,29).
Studio esegetico e teologico dei brani sul rapporto tra la conoscenza
che Gesù ha del Padre, il suo essere filiale e la sua missione nel vangelo
di Giovanni**

*Doktorská disertační práce v oboru biblická teologie, zaměření: Nový
zákon, 248 stran*

Práce zkoumá vztah mezi Ježíšovým poznáním Otce, jeho bytím z Něho a jeho posláním do světa v Janově evangeliu. Dělí se na dvě části. První, rozsáhlejší část obsahuje exegezi čtyř perikop (Jan 7,24–30; 8,48–59; 10,11–18; 17,24–26), v nichž se vyskytuje Ježíšovo tvrzení, že zná Otce, a to přímým způsobem, to znamená, že Otec je předmětem slovesa „znát“, jehož podmětem je Ježíš. Výkladu každé ze čtyř perikop je věnována vlastní kapitola, v níž je evangelijní text podroben analýzám synchronního typu: *lingvisticko-syntaktická, sémantická, narativní a pragmatická analýza*. Pak je perikopa znovu čtena v *širším kontextu*, potom v původním *historickém kontextu*. Vyvrcholením každé ze čtyř exegezí je *teologická reflexe* zaměřená na vlastní téma této práce, tj. na Ježíšovo poznání Otce ve vztahu k jeho synovskému bytí a poslání ve světě. Druhá část práce je více systematická. Znovu se zaměřuje na téma Ježíšova poznání Otce ve vztahu k jeho (synovskému) bytí a k jeho poslání, nyní však vychází z celého evangelia, aby se téma ukázalo v širších souvislostech, na pozadí všech výpovědí Janova evangelia o Ježíšově poznání, bytí z Otce a poslání. Cílem práce je ukázat jednotu celého Janova evangelia právě na základě spojení tří zmíněných motivů.

ThLic. Andrej Darmo, Th.D.

Mystagógia krstu a formácia animátorov na Slovensku s prihliadnutím na krstnú mystagógiu svätého Ambróza v „De sacramentis“ a „De mysteriis“

Doktorská disertační práce v oboru praktická teologie, zaměření: pastorální teologie, 208 stran

Práce se zaměřuje na formaci animátorů (mládežnických vedoucích) v oblasti utváření křesťanské identity. Svůj základ nachází ve křtu a způsob v mystagogii. Nejprve definuje mystagogii v současném kontextu křesťanské iniciace, pastorální teologie a křesťanské formace. Dále se koncentruje na křestní milost jako na projev života ze křtu a přechází od chápání křtu v tradici až po jeho současnou teologickou reflexi. Věnuje se křestní mystagogii svatého Ambrože, ve které nachází základ pro obnovenou křestní mystagogii, a to v analogii uvádění, obsahu a metodě. Zaobírá se stavem prožívání křesťanské identity prostřednictvím orientačního výzkumu, díky kterému určuje předpoklady a cíle mystagogické formace animátorů. Navrhuje model formace a pro jeho lepší realizaci a efektivitu ho nechává zhodnotit expertními skupinami animátorských škol. Na závěr předkládá konkrétní model mystagogické formace skrze její východiska, podstatné prvky, metodu, tematizaci a strukturalizaci.

ThLic. Jakub Doležel, Th.D.

Teoretické ukotvení církevní sociální práce na pozadí obecných a českých charitních dějin až po encykliku *Deus caritas est*

Doktorská disertační práce v oboru praktická teologie, zaměření: pastorální teologie, 281 stran

V roce 2006 zveřejnil Benedikt XVI. svou první encykliku, která představuje důležitou výpověď o povaze církevní sociální práce, jinými slovy její charitní praxe. Práce rekonstruuje teoretické ukotvení církevní sociální práce vrcholící encyklikou *Deus caritas est* na pozadí obecných dějiny charitní činnosti a se zvláštním zřetelem k české linii církevní charitní praxe. Stěžejní kritéria církevní sociální práce jsou zde nejprve odvozeny ze sémantické analýzy tradičního pojmosloví, jaké křesťanské konfese používají pro označení svých sociálně pomáhající praxe (*caritas* – *diakonia* – *filantropia* – *milosrdenství*). Zde je také diskutována vhodnost pojmosloví „církevní sociální práce“. Historické pozadí vývoje teorií charitní praxe obsahuje nejprve analýzu české i světové historiografie předmětného tématu. V dalším

kroku je zachycen obecný (celoevropský) vývoj této praxe, v českém prostředí v daném rozsahu poprvé po sedmdesáti letech. V následné rekonstrukci historického vývoje charitní praxe (katolické) církve v naší zemi se práce zaměřuje zejména na modely její motivace, organizace a financování. V encyklice *Deus caritas est* Benedikta XVI. je spatřována explicitní formulace teorie charitní praxe. Obsah encykliky je tedy analyzován z hlediska základních argumentačních linií a ty jsou rozlišeny jako: teologie, antropologie a eklesiologie caritatis. Rozlišené linie jsou v disertaci rozvinuty za pomoci soudobé praktickoteologické reflexe s ohledem na současné výzvy charitní praxe v naší zemi.

ThLic. Alvaro Grammatica, Th.D.

Gli ebrei messianici di fronte al Messia nel contesto del dibattito ebraico odierno su Gesù Cristo

Doktorská disertační práce v oboru systematická teologie a křesťanská filozofie, zaměření: dogmatická teologie, 281 stran

Práce pojednává o hnutí mesiánských židů, které se během posledních desetiletí velmi rozšířilo, a to nejprve na území USA a poté i v dalších státech, zvláště v Izraeli. Nejedná se o vznik něčeho nového, ale o znovuobjevení toho, co zde bylo již v počátcích církve. Schizma mezi Izraelem a Ježíšovou církví bylo základem všech schizmat mezi různými církvemi, která následovala. Jeho nejzávažnějším důsledkem bylo vymizení církve nesoucí znamení obřizky čili církve, která byla a nadále zůstává místem, kde Boží požehnání dané Abrahamovi přechází na národy. Církve mesiánských židů, pevně napojené na své vlastní židovské kořeny a soustředěné na tajemství Izraele a jeho obnovení, rozpoznávají v Ježíši Mesiáše Izraele a Božího Syna, spatřující v něm naplnění biblických zaslíbení. V tomto kontextu tvoří přemostění a nástroj smíření mezi židy a křesťany. To, že se hnutí mesiánských židů objevilo, je vysvětlitelné na dějinné a společenské rovině, nicméně pro věřícího člověka je tato skutečnost předzvěstí dovršení Božího zaslíbení duchovního obnovení Izraele. Mesiánští židé jsou historickými i současnými svědky vnitřní kontinuity mezi Izraelem a církví a mezi První (Starou) a Druhou (Novou) smlouvou.

ThLic. Tomáš Káňa, Th.D.

Michael Schmaus – jeho předkoncilní a pokoncilní christologie a soteriologie

Doktorská disertační práce v oboru systematická teologie a křesťanská filozofie, zaměření: dogmatická teologie, 340 stran

Práce pojednává o osobě a díle německého dogmatika Michaela Schmause, zvláště pak o jeho předkoncilní a pokoncilní christologii a soteriologii. Zaměřuje se na život Michaela Schmause a zpracovává archivní materiály, které detailně vykreslují životopis vědce v období, kdy mu byla po čtyři léta útočištěm Praha s teologickou fakultou Německé univerzity. Obsahem je i seznam Schmausova díla. Práce se nejvíce zabývá vývojem christologie a soteriologie u Schmause. Poznatkem například je, že Schmaus rozlišuje už i v předkoncilní christologii historického Ježíše a Krista víry a že pracuje s pojmem funkcionální a ontická christologie. Stěžejním christologickým tématem v obou dogmatikách se jeví problematika jedné osoby a dvou přirozeností u Ježíše Krista, která sice vrcholí, ale nekončí na Chalcedonském koncilu. Schmaus rozvíjí i biblický základ, kdy v obou christologiích pojednává o christologických titulech, ve druhé christologii pak výrazněji o druhé kapitole *listu Filipánům*. Nemluví však o víře Ježíše Krista. Schmaus christologii jako takové (včetně soteriologie) přiznává ústřední postavení v celku teologie, dokonce upřednostňuje soteriologii před christologií v pokoncilní dogmatice, zřejmě s úmyslem podtrhnout její existenciální význam pro člověka. Celému dílu Kristovu přiznává soteriologický a zjevitelský charakter, kříž spolu se vzkříšením je pro něj vyvrcholením soteriologického díla. Schmaus věděl, že pohlížet jenom na Kristův kříž jako na plnost spásy není teologicky správné, je to jistá soteriologická redukce.

ThLic. František Urban, Th.D.

Sondy do české středověké mariologie. Mariologie Arnošta z Pardubic, Jana z Jenštejna, Jana Husa a Jana Rokycany

Doktorská disertační práce v oboru systematická teologie a křesťanská filozofie, zaměření: dogmatická teologie, 245 stran

Práce předkládá analýzu některých projevů mariánské úcty a nauky z doby od počátku christianizace našich zemí až do poloviny XV. století. Uvedené mariánské inspirace vycházejí ze zkoumání různých pramenů literární a umělecké povahy této epochy, což zároveň vybízí k dalšímu bádání a prohloubení uvedené tematiky. Po úvodním nasměrování je představen ma-

riánský fenomén, jak se nacházel v počátcích christianizace našich zemí. Analýza se dále zaměřuje na rozbor některých významnějších spisů doby XIII. a XIV. stol., jejichž autoři jsou označováni souhrnně jako předchůdci či současníci Husovi. K obohacení mariánského fenoménu přispěly i postavy jako např. abatyše Kunhuta nebo císař Karel IV. Jejich přínosu i některým dalším spisům a kronikám této epochy je rovněž věnována pozornost. Určitého vrcholu dosáhl rozvoj mariánské úcty v našich zemích v polovině XIV. stol., jak ukazuje analýza mariologie dvou pastýřů pražské arcidiecéze, arcibiskupů Arnošta z Pardubic a Jana z Jenštejna. Husitské hnutí nebylo tak sensitivní v projevech mariánské úcty jako katolická strana. Na to poukazuje šestá kapitola zmíněné práce o jednotlivých stranách tohoto hnutí. Dvěma výrazným osobnostem spojovaným s husitským hnutím, totiž osobě mistra Jana Husa a mistra Jana Rokycany jakož i jejich mariánské úctě a nauce, jsou věnovány samostatné kapitoly. Kontextem samotné analýzy není jen prezentování mariologických myšlenek zmiňovaných autorů, ale též líčení životních osudů těchto osobností a nastínění dobového rámce, v němž tyto osoby žily. Autor zároveň shrnuje mariánskou nauku dotyčných osobností a porovnává ji s tím, co o matce Páně vyznává dnešní katolická církev.

**TEOLOGICKÁ FAKULTA JIHOČESKÉ UNIVERZITY ČESKÉ
BUDĚJOVICE**

Doc. ThDr. Svoboda Rudolf, Th.D.

**Arnošt Konstantin Růžička: Josefinista na českobudějovickém
biskupském stolci**

Habilitační práce v oboru církevní dějiny, 244 stran

Práce je věnována osobnosti Arnošta Konstantina Růžičky (1761–1845), který byl v letech 1815–1845 druhým českobudějovickým biskupem. Jedná se o téma prozkoumané historiky dosud jen z malé části, a proto se téměř neodrazilo v odborné literatuře. Práce mapuje Růžičkův společenský i duchovní obzor, ukazuje jeho teologické a filosofické orientace a zdroje, a konečně zařazuje jeho osobnost do duchovních proudů její doby. Obsahově je vystavěna zejména na výsledcích z výzkumu pramenů uložených převážně v českých, rakouských a vatikánských archivech.

**UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE – EVANGELICKÁ TEOLOGICKÁ
FAKULTA**

Mgr. Dušan Coufal, Th.D.

**Polemika o kalich mezi teologií a politikou 1414–1431. Předpoklady
basilejské disputace o prvním z pražských artikulů**

*Doktorská disertační práce v oboru historická teologie, zaměření: dějiny
husitství a utrakvismu, 253 stran*

Práce se zabývá učeným sporem o laické přijímání eucharistie pod způsobem chleba i vína, vedeným v letech 1414–1431, a všímá si jeho teologických, prosopografických i politických aspektů. Na jedné straně popisuje tři pilíře teologie kalicha Jakoubka ze Stříbra, na straně druhé sleduje pozadí a dopad dekretu kostnického koncilu proti kalichu z června 1415. Snahou utrakvistů tento dekret zvrátit pomocí svobodného veřejného slyšení se zabývá druhá část práce. Sleduje, jak se po roce 1419 s uprázdněným českým trůnem stává z kauzy náboženského slyšení výrazné politikum, pojmenovává jeho hlavní aktéry a s pomocí několika doposud nezohledněných pramenů sleduje zrození myšlenky husitského slyšení na basilejském koncilu. Práce dále načrtává základní ideové, literární a politické předpoklady disputace o prvním z pražských artikulů na basilejském koncilu roku 1433.

Mgr. Tamás Ficzer, Th.D.

**Historický Ježíš jako Mesiáš – Předpoklady christologie
u historického Ježíše**

Doktorská disertační práce v oboru Nového zákona, 140 stran

Práce pojednává o problematice Ježíšova mesiášství. Nejprve ohledává dosavadní bádání tohoto teologického fenoménu a dále pak analyzuje pojem mesiáš a pluralitu mesiášských očekávání v Ježíšově době. Důraz je kladen na jasné stanovení kritérií pro určování autentických činů a výroků Ježíše a pramenů, ve kterých jsou tyto činy přítomny. Texty, jimž je věnována především pozornost, protože zrcadlí možné mesiášské sebeepochopení historického Ježíše, jsou: Otázka Jana Křtitele a Ježíšova odpověď – Q7,18–23, Petrovo mesiášské vyznání víry a Ježíšova reakce – Mk 8,27–30, Očištění chrámu – Mk 11,15–19, Otázka velekněze a Ježíšova odpověď – Mk 14,61n.

Mgr. Matěj Hájek, Th.D.

Imaginace v pojetí Owena Barfielda v rozhovoru se C. S. Lewisem

Doktorská disertační práce v oboru historická teologie a teologie náboženství, 236 stran

Hlavním tématem práce je filozofická a teologická reflexe imaginace v myšlení Owena Barfielda a Clivea Staplese Lewise – dvou britských myslitelů a spisovatelů působících ve 20. století. Lewisovo pojetí je sledováno v širších souvislostech jeho teologie náboženství a jeho epistemologických závěrů. Lewisův přístup k imaginaci je od počátku výkladu zasazen do základního rámce jeho života i intelektuální tvorby, kterým je napětí mezi „racionální“ a „imaginativní“ složkou osobnosti. Hlavní část práce je věnována pojetí O. Barfielda. Ucelená teorie imaginace je představena jako ústřední předmět Barfieldova myšlení. Postupně je vysvětleno, jak Barfield pracuje se specifickým pojetím imaginace v rámci své teorie jazyka a jak toto pojetí zasazuje do své komplexní filozofické koncepce „evoluce vědomí“. Je zjevné, že Barfield se zabývá imaginací v souvislosti s ontologicky a epistemologicky uchopeným napětím mezi subjektem a objektem. Imaginaci pojímá jako nástroj smíření tohoto napětí. V závěrečné části práce je provedeno shrnutí a komparace pojetí imaginace u obou autorů.

Mgr. Pavel Heřmánek, Th.D.

Kristýna Poniatowská a Jan Amos Komenský. Vizionářka a vzdělanec v čase třicetileté války

Doktorská disertační práce v oboru historická teologie, zaměření: církevní dějiny, 224 stran

Práce se zabývá v první řadě životem vizionářky Kristýny Poniatowské, jejím vztahem k Janu Amosi Komenskému, zápisem jejich vizí a soustředí se i na tematickou analýzu zjevení. Druhá část práce je věnována reakcím na aktivitu Poniatowské. Autor shrnuje názory dvou doktorů, kteří se s vizionářkou setkali, uvádí reakce souvěrců z řad pobělohorských exulantů a především se soustředí na spory uvnitř Jednoty bratrské. Z nich vyvěrá i Komenského traktát *O pravých a falešných prorocích* (1629). Ve třetí části práce se autor snaží zařadit Komenského příklon k proroctvím Poniatowské do širších souvislostí jeho myšlení – zejména do okruhu děl, které souvisí s Komenského národním, historickým mesianismem a s počátky chiliasmu. Součástí práce je i pracovní edice zjevení na základě sborníku české exu-

lantky Anny Alžběty Janovské a v neposlední řadě i tabulka všech 81 vizí s komentářem.

Mgr. Andrea Hudáková, Th.D.

Organizace československého spiritistického hnutí

Doktorská disertační práce v oboru historická teologie a teologie náboženství, zaměření: religionistika, 163 stran

Na základě dochované evidence mapuje práce existenci spiritistických skupin a spolků na území Čech, Moravy, Slezska a Slovenska, rekonstruuje obsah jejich činnosti a vzájemné organizační vazby. Zaměřuje se na rozdílné vnitřní tendence v hnutí, směrodatné při vytváření společných struktur. Proces je popsán od prvních návrhů na vytvoření společné spiritistické organizace v roce 1895 až po nucenou likvidaci spolkové činnosti začátkem 50. let 20. století. V práci se dokládá, že k charakteristikám československého spiritistického hnutí se nelze vyjadřovat bez identifikace konkrétního organizačního celku. Historická, sociologická či teologická reflexe praktického spiritismu u nás musí být tedy vázána na konkrétní spolky, organizace či osobnosti.

Mgr. Pavel Moskala, Th.D.

Řeč a skutečnost v teologickém diskursu

Doktorská disertační práce v oboru systematická teologie, 263 stran

Práce se snaží nově tematizovat způsob, jakým teologický jazyk sděluje a otevírá skutečnost. Objektivisticko-deskriptivní modus řeči zaštitěný empirickou vykazatelností má tendenci vytlačovat v obecném povědomí jiné řečové artikulace skutečnosti na okraj a vnímat je jako určitým způsobem deficientní. Cílem práce je ukázat, že právě takto zúžené chápání řeči je většinou způsobů poznávání nepřiměřené. S využitím impulzů postanalytické filosofie pak navrhuje cesty, jak adekvátní schéma jazyka jako prostého zobrazování překonat. U teologické řeči si specificky všímá role negace a snaží se uchopit způsoby, jak tato dimenze řeči přichází ke slovu ve figurách jako je metafora nebo ironie a zkoumá v jakém smyslu můžeme takovou řeč považovat za pravdivou.

Mgr. Václav Ondráček, Th.D.

Theologie Jakoba Böhma

Doktorská disertační práce v oboru historická teologie a teologie náboženství

Práce se snaží vyplnit mezeru v literatuře, jež se J. Böhmovi věnuje přednostně jako filosofickému mysliteli, a zaměřuje se proto vědomě na rekonstrukci bohosloví tohoto autora, opřenou přednostně a nejednou i výlučně o rozbor prvotních textů. Zahrnuje i obsáhlé překlady jejich pasáží, částečně spojených do samostatně použitelné přílohy. Tematické těžiisko práce tvoří rekonstrukce vývoje Böhmových osobitých názorů v oblasti učení o Bohu a Trojici, doplněná také výkladem o jejich implikacích v nauce o stvoření (světa i člověka) a o hříchu, milosti a vykoupení.

Mgr. Jan Rückl, Th.D.

A Sure House: Studies on the Dynastic Promise to David in the Books of Samuel

Doktorská disertační práce v oboru biblická teologie, zaměření: Starý Zákon, 366 stran

Práce se zabývá dynastickým slibem Davidovi v knihách Samuelových. V závěrečném výhledu zběžně probírá také výskyty slibu v knihách Královských a v postskriptu komentuje tzv. zákon pro krále v Dt 17,14–20, jehož poslední verš naráží na téma davidovského slibu. Práce se zapojuje do nedávné diskuse o dějinách textu 2S 7 a kromě hodnocení jednotlivých různocnění v hlavních textových svědčích se snaží odpovědět na otázku, zda rozdíly mezi svědky jsou dány procesem tradování, nebo jsou literárního charakteru, přičemž zvláštní pozornost je věnována problému hodnoty 1Pa 17 pro rekonstrukci 2S 7. Následující literární rozbor 2S 7 a všech ostatních pasáží zmiňujících dynastický slib v knihách Samuelových vede ke dvojímu alternativnímu datování Nátanova výroku a potažmo ke dvěma redakčním hypotézám vysvětlujícím vznik zkoumaných textů. V závěrečném výhledu je funkce slibu v knihách Samuelových srovnána s výskyty tohoto motivu v knihách Královských. Toto srovnání umožňuje formulovat některé závěry ohledně vývoje vztahu knih Samuelových a Královských.

Mgr. et Mgr. Kornélia Kolářová Takácsová, Th.D.

Pastorační aspekty křtu v současné diskusi v německé jazykové oblasti

Doktorská disertační práce v oboru praktická teologie, 177 stran

Práce analyzuje diskusi o pastoračních aspektech křtu probíhající v německém jazykovém prostoru od sedmdesátých let minulého století. V první části zkoumá biografické a rituálně-teoretické koncepce kazuálí. Tyto teorie neodvozují kazuálie z Kristova pověření zvěstovat evangelium, ale ze zbožnosti orientované na životní cyklus jednotlivce a rodiny. Kazuálie jsou chápány jako pastorační doprovázení člověka v jeho zlomové životní etapě, které má zprostředkovat emocionální a kognitivní stabilizaci a pomáhat při znovuuustavení rozkolísané identity. V druhé části jsou pojednány modely křestní pastorece, jež programově vycházejí z ambivalentních zkušeností rodičů a nabízejí jim odpovídající náboženskou intervenci. Tradiční teologické obsahy křtu jsou v nich do značené míry eliminovány s odvoláním na situaci distancovaných křesťanů, kteří se těmto obsahům odcizili.

Mgr. Petr Tomášek, Th.D.

The Text of the Masoretes: Its Character, Historical Setting and Relationship to the Jewish Biblical Exegesis

Doktorská disertační práce v oboru biblická teologie, zaměření: Starý Zákon, 239 stran

Práce zkoumá masoretský text Hebrejské bible. Na základě předpokladu, že masoretská vokalizace má svůj základ v ústní tradici, se táže, jaký byl charakter tohoto textu, proč byl předáván ústně a v jakém kontextu byl zapsán teprve v dosti pozdní době. Dále se práce ptá, jaká byla funkce a vzájemný vztah jednotlivých masoretských elementů (vokalizace, akcentuace poznámek) a zda-li všechny tyto elementy mají nějaký společný základ. K zodpovězení těchto otázek analyzuje jevy související s masoretskou vokalizací, akcentuací a s masoretskými poznámkami a dále si všímá některých grammatiky nezvyklých masoretských tvarů. Práce dochází k závěru, že všechny masoretské elementy hebrejského biblického textu lze chápat jako výsledek institucionalizovaného ústního studia biblického textu, které bylo běžné, dokud se dostatečně nerozšířila gramotnost. Práce nepotvrdila žádné interpretativní tendence hebrejské vokalizace.

Mgr. Zuzana Vítková, Th.D.

Stvoření člověka a rajský příběh v gnostických interpretacích

Doktorská disertační práce v oboru biblická teologie, zaměření: Nový zákon, 148 stran

Práce se věnuje gnostickým interpretacím biblického vyprávění z Gn 1–5, především jak je popisují gnostické setovské texty (Tajná kniha Janova a Podstata archontů) či spisy setovské gnózi blízké (O původu světa). Další kapitoly se zabývají hlavními tématy (III. Stvoření pozemského člověka; IV. Rajský příběh), kratší pojednávají o tom, co v ději gnostického příběhu předcházelo (I. První člověk a první Adam: nebeský svět Tajné knihy Janovy; II. Nepatřičný výrok Boha stvořitele, pokání Sofie a předpověď stvoření pozemského člověka). V závěru jsou shrnuty specifické motivy a způsoby gnostických interpretací.

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE – HUSITSKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

Mgr. Martin Dekarli, Th.D.

Prolegomena k Husově eklesiologii a morální teologii

Doktorská disertační práce v oboru církevní dějiny, 315 stran

Práce zevrubněji rekonstruuje a interpretuje problematiku církve, teorii poslušnosti i jednání v celém Husově kanonickém díle. Shrnuje odbornou diskusi v rámci zvolených okruhů, zabývá se historiografickým schématem „tzv. předchůdců Husových“. Analyzuje myšlení Matěje z Janova i doktrinální vazby mezi Wyclifovým a Husovým myšlením i některých dalších českých mistrů.

Rut Harel, M.A., Th.D.

Život Židů v Čechách a na Moravě v 18. st. na základě informací z responzí vrchního zemského rabína Ezechiela Landaua

Doktorská disertační práce v oboru judaistika, 150 stran

Práce vychází z díla rabína Jechezkela Landaua Segala Haleviho, syna Jehudy Landaua, která obsahuje 850 responzí na otázky jemu položené. Práce na základě žánru literatury responzí ukazuje každodenní problémy a životní situace Židů. Otázky byly většinou kladeny rabínům, soudcům a učencům, kteří se zabývali výlučně Tórou. Tazatelé byli zpravidla rabíni obcí, soukromé osoby anebo naopak představitelé židovských obcí. Na otázky bylo třeba dát odpovědi, které by poskytly okamžité praktické řešení problému podle zákonů Tóry, přestože se takové problémy nevztahovaly k běžně diskutovaným otázkám v obvyklých pramenech rabínské literatury. Řešení otázek bylo možné pouze na základě srovnání s podobnými otázkami, které byly diskutovány v klasické halachické literatuře. Otázky a responze pojednáváné v této disertaci se týkají především každodenního života Židů v nežidovském okolí a rozpory, které v důsledku toho vznikaly.

ThDr. Ivan Kohout, Th.D.

Textová a gramatická analýza vybraných pasáží knihy Zohar

Doktorská disertační práce v oboru judaistika, 251 stran

Práce analyzuje vybrané pasáže knihy *Zohar*. Zvolené texty jsou zkoumány z hlediska synchronního a diachronního. Synchronní přístup spočívá v dů-

kladném gramatickém rozboru všech aramejských výrazových prostředků vybraných úryvků, jehož výsledkem je překlad do češtiny, který zároveň reflektuje i nejrůznější výkladové varianty. Diachronní přístup spočívá v zahrnutí českého překladu důležitých rabínských komentářů a ve zpracování vědecké diskuze o pojednávaných tématech. Práce se též zabývá povahou jazyka knihy *Zohar* a identifikací literárních zdrojů dialektu zoharické aramejštiny. Pojednávanou otázkou je rovněž míra úspěšnosti snahy rabi Moše de-Leo' na imitovat aramejštinu *Targumu Onkelos*.

Mgr. Nina Oliberiusová, Th.D.

Židovský náboženský život v Čechách (se zvláštním zřetelem k Praze) v období od roku 1867 do Mnichovské dohody (z pohledu představitelů českožidovského hnutí)

Doktorská disertační práce v oboru judaistika, 211 stran

Práce popisuje židovský náboženský život v Čechách před nástupem totalitních režimů a to, na co může dnešních deset obcí, sdružených do Federace židovských obcí, navázat.

PhDr. Jan Podlešák, Th.D.

Alfréd Fuchs – život a dílo

Doktorská disertační práce v oboru církevní dějiny, 168 stran

Práce zpracovává životní osudy a dílo Alfréda Fuchse, významného myslitele, který se ve svém díle a též celým svým životem pokoušel spojit dva náboženské myšlenkové proudy – křesťanství a židovství, které mají společné kořeny, ale v důsledku historických okolností se jejich cesty oddělily.

Mgr. Michal Ryšavý, Th.D.

Pohřební rituály východních Slovanů mezi křesťanstvím a pohanstvím. K problematice pojetí smrti a nedokonané christianizace

Doktorská disertační práce v oboru církevní dějiny, 220 stran

Pochopení smrti či přijetí myšlenky na smrt je *conditio sine qua non* plnohodnotného a celistvého života v každé kultuře. Možnost a realizace tohoto pochopení je nejen kulturním fenoménem, nýbrž jednoduše antropologickou konstantou. Napomoci mu může seznámení se se způsoby, jakými na smrt reagovali lidé v minulosti. Práce nabízí pohled na reakce (nikoli jen

starých) kultur slovanského etnika na zmíněnou skutečnost, na jejich přístup k ní, snahu o její praktické, duchovní a kulturní pojetí a na zjevné úsilí o její humanizaci. Původní a základní tezí disertace je, že se podstata a smysl pohřebního obřadu v průběhu času nemění, což je během práce neustále dokazováno.

Mgr. Šárka Steinová, Th.D.

Osobnost Johannese de Ragussio a jeho replika proti přijímání pod obojí ve světle nepublikovaných archivních pramenů

Doktorská disertační práce v oboru církevní dějiny, 174 stran

Díky v disertaci uvedeným Ragussiovým životním osudům dokážeme pochopit jeho velice negativní postoj k husitům, který vyvrcholil jeho vystoupením na basilejském koncilu. Po vyslechnutí všech čtyř českých mluvčích, obhajujících jednotlivé artikuly, přednesl svou repliku. Aby byl text repliky lépe pochopen, je replika rozdělena do jednotlivých podkapitol, které se týkají jednak jeho šestnácti hermeneutických pravidel, dokazování nutnosti přijímat pouze pod jednou způsobou z Nového a Starého zákona, z citátů církevních otců a koncilů. Dále následuje argumentace proti přijímání pod obojí způsobou, rozdělená do pěti základních bodů, a výklad pojmu církev.

Mgr. Klára Tilkovská, Th.D.

Novokřtěnectví jako inspirace pro americkou náboženskou scénu

Doktorská disertační práce v oboru církevní dějiny, 174 stran

Současná americká náboženská scéna se všemi svými projevy se zákonitě hlásí ke zdrojům amerického křesťanství. Americké křesťanství bylo ve svých počátcích silně ovlivněno novokřtěnectvím. Kvakeři, mennonité, amišové – ti všichni spoluvytvářeli jak americké dějiny, tak zároveň kulturní i duchovní dějiny. Cílem práce je ukázat, do jaké míry je současná teologická reflexe a především pak americká náboženská scéna skutečně závislá na tradičních modelech novokřtěnectví a jak dalece jsou tyto myšlenky přítomné i v současnosti. Nejprve autorka seznamuje čtenáře s historicky určitými společnými rysy klasického novokřtěnectví, které měly vliv na dějiny amerického křesťanství, dále stručně charakterizuje jednotlivé proudy novokřtěnectví ve Spojených státech amerických a na závěr pojednává o současném stavu novokřtěnců na základě vlastního bádání z roku 2012.

**UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE – KATOLICKÁ TEOLOGICKÁ
FAKULTA**

Mgr. Jana Bělová, Ph.D.

**Funerální litina Podbrdsku ve světle kontaktů s centry výroby litiny
v Prusku a na Moravě v 19. století**

*Doktorská disertační práce v oboru dějiny křesťanského umění,
specializace: ikonografie křesťanského umění, 371 stran*

Práce dává Podbrdsko do souvislostí s jinými významnými centry výroby litiny ve střední Evropě, s Gliwicí, Berlínem, Blanskem a Mariaszell. Pozornost byla věnována sériové funerální produkci. Na Podbrdsku vznikla skupina oblíbených litinových křížů, která se mezi lety 1850–1915 rozšířila do většiny tehdejších zemí podunajské monarchie. Práce obsahuje soupis dostupných vzorníků středoevropské funerální litiny. Z pořázené fotodokumentace byl sestaven atlas pro zájemce, kteří by se chtěli problematice věnovat do hloubky, např. v rámci péče o památky.

Mgr. Daniel Feranc, Ph.D.

Heřman Josef Tyl

*Doktorská disertační práce v oboru církevní a obecné dějiny, specializace:
církevní a obecné dějiny 19. a 20. století, 204 stran*

Práce na základě archivních pramenů zpracovává životopis významné osobnosti katolické církve v naší zemi ve 20. století – Heřmana Josefa Tyla (premonstrát, převor a později opat kláštera Teplá v západních Čechách), a to zejména období, která doposud nebyla zmapována.

ThLic. Jan Koblížek, Th.D.

**O principech politické moci u Františka Suáreze: Suárezův pojem
souhlasu v kontextu společensko-smluvních teorií 16.–18. století**

*Doktorská disertační práce v oboru katolická teologie, specializace:
teologická etika, 177 stran*

Práce si klade otázku, zda lze Suáreze řadit k autorům smluvních teorií v novověku. Suárez totiž vedle metafyzických disputací nabízí i teorii politické moci, kde nachází klíčové místo pojem společenského souhlasu. Zdá se, že Suáreze lze klást vedle Hobbese, Locka nebo Rousseaua. Totiž jako u nich,

i u Suáreze má svobodná lidská vůle pevnou úlohu při vzniku občanské společnosti. Je tu však i rozdíl. Zatímco u těchto humanistů je svobodná vůle člověka jediným principem politické moci, u Suáreze je tato vůle jen nutnou podmínkou moci, jež má svůj zdroj v přirozenosti. Suárez tak chápe stát jako přirozený morální organismus a nikoli jako umělé těleso. Autor dochází k závěru, že Suárez sice hájí smluvní teorii, ale jde o nauku jiného typu.

Doc. PhDr. Libor Ovečka, Dr.

„Člověče, bylo ti oznámeno, co je dobré...“ Česká katolická morální teologie 1884–1948

Habilitační práce v oboru katolická teologie, zaměření: teologická etika, 383 stran

Práce mapuje a hodnotí českou morální teologii mezi roky 1884, kdy vyšla Stárkova *Mravověda*, a 1948, kdy před nástupem komunismu vyšly poslední morálně teologické práce. Předkládá soupis morálně teologických děl ve vymezeném období a myšlenkový či obsahový rozbor a hodnocení celé řady z nich. Sleduje též obecné charakteristiky teologické etiky dané doby. Autor konfrontuje teologické postoje s reálnou společenskou a politickou situací v našich zemích v daném období a konstatuje, že církev se se svou teologií zahleděnou do minulosti dostávala do stále větší izolace. Konec 19. a první polovina 20. století je obdobím v české společnosti složitým a zároveň nesmírně zajímavým, neboť v něm došlo k mnoha společenským, kulturním i politickým změnám, jejichž důsledky pocítujeme dodnes. Autor sleduje, jak na tyto změny reagovala morální teologie na všech úrovních – akademické, populárně naučné, pastorační. Poznání tohoto období právě ze sledovaného úhlu pohledu pak napomáhá pochopit vývoj české společnosti i z hlediska náboženského, a to až do dnešní doby. Teologický vývoj i církevní život před nástupem komunistické moci zůstávaly až doposud nereflextovány, což také znamená, že jsme si nemohli vzít poučení ani z jeho pozitivních stránek, ani z negativních. Práce se pokouší tento deficit řešit.